

– KLASSZIKA-FILOLÓGIA
MESTERKÉPZÉSI SZAK

Indított szakirány	:	latin
Képzési terület, képzési ág:		bölcsészettudomány
Képzési ciklus:		mester
Képzési forma (tagozat):		nappali
A szakért felelős kar:		Bölcsészettudományi Kar
Képzési idő:		4 félév
Az oklevélhez szükséges kreditek száma:		120
Az összes kontakt óra száma		1200
Szakmai gyakorlat ideje, kreditje, jellege:		--
Szakfelelős:		Szekeres Csilla
Specializáció felelőse:		Szekeres Csilla

A szak képzési és kimeneti követelményei:

1. A mesterképzési szak megnevezése: klasszika-filológia
2. A mesterképzési szakon szereshető képzetségi szint és a szakképzetség oklevélben szereplő megjelölése:
 - végzettségi szint: mesterfokozat (magister, master; rövidítve: MA)
 - szakképzetség: okleveles klasszika-filológia szakos bölcsész
 - a szakképzetség angol nyelvű megjelölése: MA in Classical Philology
3. Képzési terület: bölcsészettudomány
4. A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott szakok:
 - 4.1. Teljes kreditérték beszámításával vehető figyelembe: az ókori nyelvek és kultúrák alapszak klasszika-filológia specializációja
 - 4.2. A 10. pontban meghatározott kreditek teljesítésével vehetők figyelembe: továbbá azok az alap- vagy mesterfokozatot adó alapképzési szakok, illetve a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti főiskolai vagy egyetemi szintű alapképzési szakok, amelyeket a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetése alapján a felsőoktatási intézmény kreditátviteli bizottsága elfogad.
5. A képzési idő félévekben: 4 félév
6. A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120 kredit
 - 6.1. A szakmai törzsanyaghoz rendelhető kreditek száma: 20-30 kredit;
 - 6.2. A differenciált szakmai anyaghoz rendelhető kreditek száma: 60-75 kredit;
 - 6.3. A szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető minimális kreditérték: 6 kredit;
 - 6.4. A diplomamunkához rendelt kreditérték: 20 kredit;
 - 6.5. A gyakorlati ismeretek aránya: az intézményi tanterv szerint legalább 30 %.
7. A mesterképzési szak képzési célja, az elsajátítandó szakmai kompetenciák:

A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik átfogó ismeretekkel rendelkeznek a klasszikus antikvitásról vagy az annak örökségét folytató középkori – adott esetben kora újkori – európai kultúráról. A választott specializációnak megfelelő nyelvet (latin, ógörög, középkori latin, újkori latin vagy bizánci görög) magas szinten ismerik. Képesek az adott nyelven született kiemelkedő irodalmi művek sokoldalú elemzésére, és ismerik a megfelelő történeti és kultúrtörténeti forrásokat. A végzetek kellő mélységű elméleti ismeretekkel rendelkeznek tanulmányaik doktori képzés keretében történő folytatásához.

 - a) A mesterképzési szakon végzetek ismerik:
 - felsőfokon a latin és/vagy az ógörög nyelvet,

- a klasszikus (antik) latin és/vagy görög (vagy az antik örökségre építő középkor és újkor latin és/vagy görög) nyelv, irodalom és kultúra mélyebb összefüggéseinek megértéséhez és magyarázatához szükséges kutatási módszereket,
- áttekintő módon az antikvitás (vagy az annak örökségére építő középkor) irodalmának és kultúrájának egészét,
- a fentebbiek jelentőségét az európai kultúrában és az ókortól máig terjedő gondolkodástörténetben és egyetemes civilizációs folyamatokban,
- a premodern és a modern nyelv-, irodalom- és kultúratudomány (különböző módszereinek) alkalmazhatóságát a fenti nyelvek, irodalmi alkotások, műfajok, kulturális jelenségek stb. megismerésében.

b) A mesterképzési szakon végzettek alkalmasak:

- az irodalomtudományban és a nyelvtudományban, illetve interdiszciplináris területeken az aktuális kutatások és a tudományos munka kritikus értékelésére,
- eredeti látás- és gondolkodásmód birtokában a nyelvi, irodalmi és kulturális jelenségekről szerzett tudás gyakorlati alkalmazására,
- saját tudásuk magasabb szintre emelésére, képzési területük belső törvényszerűségei megértésének elmélyítésére és önműveléssel, önfejlesztéssel folyamatosan új képességek kialakítására,
- különböző korok és kortárs iskolák elméleti megközelítéseinek értékelésére, önálló kritika kifejlesztésére és szükség esetén alternatív megoldások felvetésére,
- alapos értelmiségi tájékozottságot, nagyfokú kreativitást, valamint a klasszikus (antik) latin és/vagy görög nyelvvel és kultúrával (vagy az antik örökségre építő középkor és újkor latin és/vagy görög nyelvvel) összefüggő elmélyült ismereteket igénylő munkakör ellátására,
- a kor igényeinek megfelelően hatékonyan kommunikálni, továbbá az információkat, érveket és elemzéseket szakmai és nem szakmabeli közönségnek különböző nézőpontok szerint magas szinten bemutatni.

c) A szakképzettség gyakorlásához szükséges személyes adottságok és készségek:

- motiváció, elkötelezettség és minőség tudat a klasszikus (vagy a középkori) latin és/vagy görög nyelv és kultúra vonatkozásában,
- a klasszikus (vagy a középkori) latin és/vagy görög nyelvvel, irodalommal és kultúrával kapcsolatos problémák felismerési és kreatív kezelési képessége,
- együttműködési készség,
- kezdeményező-készség és személyes felelősségvállalás,
- fogalmi gondolkodás,
- az absztrakció képessége,
- kritikai attitűd,
- értékközpontúság,
- jó kommunikációs képesség.

8. A mesterfokozat és a szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök:

8.1. A szakmai törzsanyag kötelező ismeretkörei – 20-30 kredit: filológia (paleográfia, szövegkritika-szövegkiadás), irodalomtörténet, irodalmi művek értelmezése, leíró nyelvészet, történeti és összehasonlító nyelvtudomány, nyelvtörténet, a görögséggel (Bizánccal) és Rómával (a középkori Nyugat-Európával) érintkező népek, nyelvek, kultúrák, filozófia, esztétika, vallástörténet, egyháztörténet, régészet, művészettörténet, retorika és poétika, természettudomány, kultúrtörténet (a fentiekén túl a kultúra további területei, pl. jog, színháztörténet).

8.2. A szakmai törzsanyag kötelezően választható ismeretkörei 80-95 kredit:

Differenciált szakmai ismeretek:

a) választható speciális programok ismeretei – 40–45 kredit: választható programok (latin, ógörög, antik örökség) szerint: nyelvfejlesztés (ógörög, latin grammatika, stilisztika, stb.), különböző műfajú, az alapfokon tanultakhoz képest nehezebb irodalmi és egyéb szövegek elemző olvasása (szövegolvasás, auctorolvasás), speciálkollégiumok, szakszemináriumok, kutatószemináriumi munka, konferencia-részvétel beszámolóval.

b) a szakhoz kötődő területeken további nyelvi, irodalmi, művelődéstörténeti vagy más speciális kérdéskörök ismeretei – 20-30 kredit;
diplomamunka: 20 kredit

9. Idegennyelv-ismeret követelményei:

A mesterfokozat megszerzéséhez egy államilag elismert felsőfokú C-típusú, illetve azzal egyenértékű nyelvvizsga letétele szükséges angol/német/francia/olasz/orosz/spanyol nyelvből vagy egy további nyelvből államilag elismert középfokú C-típusú nyelvvizsga megszerzése szükséges.

10. A mesterképzésbe való felvétel feltételei:

A kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek – felsőoktatási törvényben meghatározott – összevetése alapján a hallgatónak elismerhető legyen legalább 50 kredit a korábbi tanulmányai szerint az ókori nyelvek és kultúrák alapképzési szak latin vagy (ó)görög specializációjának nyelvi, nyelvtudományi, irodalomtudományi és kultúratudományi ismeretköreiből.

A záróvizsga részei és tartalma:

A klasszika-filológia diszciplináris MA záróvizsgája három részből áll: írásbeli, szóbeli, diplomamunka megvédése. A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott szakterületi ismeretkörök számonkérésére a vizsgarészek felépítése a következő:

a. Írásbeli:

(1) nyelvi készségeket és grammatikai ismereteket tartalmazó teszt, amely a latin szöveg lexikai, grammatikai, stilisztikai valamint retorikai felépítésének elsajátítását méri;

(2) valamely a BA vagy MA képzés során oktatott auctor 15-20 soros szövegének igényes fordítása, s a szöveghez kapcsolódó történeti, filozófiai, vallás- és kultúrtörténeti vonatkozások felmérése.

Az írásbeli vizsgarész alapvetően a szakmai törzsanyag és a differenciált szakmai ismeretek körében oktatott tantárgyakra épül.

b. Szóbeli:

A szóbeli vizsga célja annak feltérképezése, hogy a jelölt milyen mértékben sajátította el a szaktárgyi-diszciplináris ismereteket. Minden témakör esetében az általános bemutatás mellett a latin nyelvű forrásokat, reáliákat is kell ismerni, ill. értelmezni; valamint példákat említeni bármilyen jellegű utóéletére vonatkozóan.

Részei: a római irodalomtörténet, az antik filozófiatörténet köréből összeállított tételek, amelyek áttekintik a latin irodalom legfontosabb alkotóinak életművét, a római irodalom főbb tendenciáit (ehhez kapcsolódóan a modern irodalomtudomány módszerei szerinti irodalomértést); valamint az antik (görög-latin) világ történetének (földrajzának), vallásának, művészetének főbb vonalait, nyelvi és kulturális kapcsolatait az antikra támaszkodó közép- és újkori európai civilizációkkal, különös tekintettel Pannóniára és a latin nyelv szerepére Magyarország kultúrájában.

A szóbeli vizsga részben a BA, döntő hányadában pedig az MA képzés kurzusai során elsajátítandó szakmai ismeretekre épül.

Témakörök:

1. A latin nyelv és az indoeurópai nyelvcsalád: a latin rokonsági viszonyai és nyelvi rendszerének indoeurópai jellege
2. A latin nyelv történetének fő korszakai és jellemző nyelvváltozatai az ókortól máig
3. Az aranykori irodalmi nyelvhasználat (próza és költészet) normái, a normatív szabályozás háttere és jelentősége
4. A latin szövegek interpretálásának nyelvészeti lehetőségei: hagyományos és újabb megközelítések
5. A latinról magyarra fordítás szintjei és problémái: az iskolai fordítástól a műfordításig
6. A latin-görög nyelvi érintkezés körülményei, hatása a latin nyelvi rendszerre
7. Műfajok és műformák megoszlása a római irodalomban
8. Drámai műnem: a római színjátszás
9. Aktív műnemek: a szónoki beszéd és a levél (Cicero, Seneca, Plinius)
10. Elbeszélő vagy narratív műnem: az epika (Vergilius, Ovidius).
11. Demonstratív műnem jellemzőinek felvázolása a római tanítóköltészet példáján.
12. A római líra fejlődésének bemutatása, különös tekintettel Horatius életművére.
13. A római történetírás, különös tekintettel Tacitusra.
14. Szókratész és a klasszikus görög filozófia.
15. Hellenisztikus filozófiai iskolák és hatásuk a római irodalomra.
16. Római filozófia: Lucretius, Cicero, Seneca
17. Az ókori Mediterráneum kulturális kölcsönhatásai
18. A római kultúra aranykora, történeti összefüggései
19. Irodalom és mitológia
20. Mitológia és képzőművészet
21. A görög és a római vallás főbb jellemzői

22. A görög és római képi kifejezőmód célkitűzései
23. Mindennapi élet az antik Rómában
24. A római kultúra provinciális változata (Pannonia)
25. Magyarországi latinság
26. Európa antik öröksége

c. Diplomamunka bemutatása és védeése

A témavezető által értékelt diplomamunkát a szakdolgozónak bizottság előtt meg kell védenie. Ez lehetőséget teremt arra, hogy a jelölt bizonyítsa képességét egy téma önálló feldolgozására. A dolgozatíró először rövid, tézisszerű összefoglalást ad munkájáról. A vizsgabizottság tagjai a munka lényegi mozzanataira vonatkozó kérdéseket tesznek fel. A jelölt válaszai alapján a bizottság megállapítja, hogy a szakdolgozó valóban önálló munkát végzett, kellő jártasságra tett szert a források, illetve a szakirodalom használatában, és ezek felhasználásával szakszerűen be tud mutatni egy szűkebb tudományos témakört szakterületén. Az arra vonatkozó kutatási eredményekről képes véleményt alkotni és azt tárgyszerűen elő is adni, valamint felismer a témában megoldásra váró kérdéseket. A bemutatást/védést a záróvizsga-bizottság önálló érdemjeggyel értékeli.

d. A záróvizsgálathoz a kurzusok tananyaga és a tantárgyleírásoknál megjelölt kötelező irodalom mellett ajánlott szakirodalom:

- Adamik Béla: Nyelvpolitika a Római Birodalomban. Tinta kiadó, Bp., 2007.
- J. N. Adams – M. Janse – S. Swain (ed.): Bilingualism in Ancient Society. Language Contact and the Written Text. Oxford, 2002. (77-194: Greek-Latin Bilingualism)
- Betegh G. - Böröczki T. (szerk.): A formák és a tudás. Tanulmányok Platón metafizikájáról és ismeretelméletéről. Budapest 2007.
- Bugár M. István (szerk.): Kozmikus teológia. Kairosz Kiadó 2005.
- Bugár M. István (szerk.): Sors és szabadság. Az emberi autonómia problémája az antik filozófiában a Kr. u. II. századig. Kairosz 2006.
- R. Buxton: A görög mitológia világa. Bp. 2004.
- Havas L.–Hegy W. Gy.–Szabó E.: Római történelem. Bp. 2007.
- Havas L. – Tegye I. (szerk.): Bevezetés az ókortudományba I-V. Debrecen, 1996-
- Herman József: Vulgáris latin. Az újlatin nyelvek kialakulásának útja. Bp., 2003.
- Ifj. Horváth János: Árpád-kori latin nyelvű irodalmunk stílusproblémái. Bp., 1953
- Kaufmann, Eva-Maria: Szókratész. Budapest 2001.
- Kövendi D. - Sárosi Gy. (ford.): Epikuros levelei. Budapest 1944.
- P. Klopsch-K. A. Neuhausen-M. Laureys: Neulatein. In: Der neue Pauly. Enzyklopädie der Antike. Bd. 15/1. 926-46.
- Long, A. A: Hellenisztikus filozófia. (Ford. Steiger K.) Budapest 1998.
- Maróth M.: A görög filozófia története. Piliscsaba 2002.
- L. R. Palmer: The Latin language. London, 1961.
- H. Pinkster: Lateinische Syntax und Semantik. Franke Verlag, Tübingen. 1988.
- B. Révész M. - P. Mayer E. -Tegye I.: Latinitas viva. Bp., 1986.
- Ross, D.: Arisztotelész. Budapest 2001.
- P. Stotz-Ph. Roelli: Einführung ins Studium der Lateinischen Sprache und Literatur des Mittelalters. Bibliographien und kurze Einführungen. 2. Aufl., Zürich, 2007.
- K. Strecker: Introduction to medieval Latin. Transl. and Rev. by R. Palmer. Weidmann, Dublin/Zürich. 19716
- Steiger Kornél (Válogatta, az utószót, a jegyzeteket és a fogalommutatót írta): Sztoikus etikai antológia. Budapest 1983.
- Taylor, A. E.: Platón. Budapest 1999.
- Tegye Imre-Vekerdy László: A latin nyelv története. Bp., 1980.

A záróvizsga bizottság, a vizsga lebonyolítása és az érdemjegy kiszámítása:

A záróvizsga bizottság: az elnökön kívül – aki a szakterület minősített, vezető oktatója – 2 tagból áll. A vizsgát az egyetemi tanulmányi és vizsgaszabályzat rendelkezéseivel összhangban kell lebonyolítani. A záróvizsga minősítését a három vizsgarész érdemjegyének átlaga képezi. Ha a három jegy közül bármelyik elégtelen, akkor a vizsga is elégtelen. A záróvizsga ismétlése az egyetemi tanulmányi és vizsgaszabályzat rendelkezéseivel összhangban lehetséges.

A KLASSZIKA-FILOLÓGIA MESTERKÉPZÉSI SZAK KREDITLISTÁJA

Kód	Tantárgy neve	Óra-szám	Teljesítés	Kredit	Előfeltétel	Teljesítés féléve
BTLA610MA	A római irodalom műfajai	2	koll.	3	--	1.
BTLA611MA	Az antik filozófia fő problémái	2	koll.	3	--	1.
BTLA612MA	A latin nyelv története	2	koll.	3	--	3.
BTLA613-614MA	Európa antik öröksége	4	2 koll.	3+3	--	1-2.
BTLA615-616MA	Kutatásmódszertan	4	1 koll., 1 gyj.	3+3	--	2., 4.
BTLA617MA	A római vallás forrásai	2	koll.	3	--	2.
BTLA618MA	A latin mint szaknyelv	2	gyj.	3	--	4.
BTLA612-624MA	Grammatika és nyelvészet	8	4 gyj.	8	--	1-4.
BTLA621-622MA	Antik örökség	4	2 gyj.	4	--	2-3.
BTLA631-634MA	Auctorolvasás: próza	8	4 gyj.	8	--	1-4.
BTLA641-647MA	Auctorolvasás: költészet	14	7 gyj.	14	--	1-4.
BTLA651-653MA	Speciális kollégium I-II-III	6	3 gyj.	9	--	1-3.
BTLA661MA	Görög kelet – latin nyugat	2	koll.	3	--	1.
BTLA662MA	Ókeresztény művészet	2	koll.	3	--	2.
BTLA663MA	Régi magyarországi irodalom – szövegolvasás, interpretáció (1-2)	2	2 gyj	2+2	--	3-4.
BTLA664MA	Politikai struktúrák, államrendszerek és intézmények (A politikai struktúra változása az ókori Rómában)	2	gyj.	2	--	3.
BTLA665MA	Művelődéstörténet (Görög-római kultúra)	2	koll.	3	--	4.
BTLA666MA	A történeti források elemzése és értelmezése (Antik gazdaságtörténeti források)	2	gy.j.	2	--	4.
BTLA667MA	A mindennapi élet anyagi és szellemi kultúrája (Bevezetés a római életmódtörténet forrásaiba és kutatásába; Róma hétköznapijai)	2	koll., gyj.	2+3	--	3.
BTLA668MA	A szellemi élet szintjei (magas és népi kultúra) (Antik természettudományok)	2	gyj.	2	--	3.
	Szabadon választható tárgyak	6	koll. / gyj.	6	--	1-3.